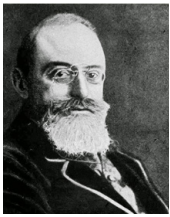

CALENDARIO
científico
escolar

2024

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
<p>1</p> <p>1769 Nace a parteira Marie-Louise Lachapelle. Foi directora de obstetricia no Hôtel-Dieu, o hospital máis antigo de París. Polas súas ensinanzas é considerada a nai da obstetricia moderna.</p>	<p>2</p> <p>1972 Falece a enxeñeira Lillian Moller Gilbreth. Experta en eficiencia, contribuíu ao estudo da enxeñaría industrial en campos como o do movemento e os factores humanos.</p>	<p>3</p> <p>1873 Nace a botánica Mary Strong Clemens. Recolleu espécimes de flora diligentemente durante a súa vida, en partes remotas de Filipinas, Borneo, China, Australia e Nova Guínea.</p>	<p>4</p> <p>1883 Nace a fitopatóloga Johanna Westerdijk. Entre outros, foi a responsable de manter a colección duns 80 cultivos de fungos da <i>International Association of Botanists</i>.</p>	<p>5</p> <p>1943 Falece o agrónomo e botánico George Washington Carver. Extraeu máis de 300 produtos do cacahuete para o seu uso alimentario e industrial.</p>	<p>6</p> <p>1875 Nace a microbióloga e nutricionista Harriette Chick. Xunto a Elsie Dalyell descubriu o factor nutricional que causa o raquitismo e demostrou como curalo e previlo.</p>	<p>7</p> <p>1894 O inventor William K. L. Dickson recibe a patente para unha película cinematográfica en movemento. En 1895 fundou a <i>Biograph Company</i>, un dos estudos de cinema máis prolíficos do seu tempo.</p>
<p>8</p> <p>1927 Nace a física aeroespacial e inventora Virginia Tower Norwood. Contribuíu ao programa Landsat deseñando o escáner multispectral que se utilizou por primeira vez en Landsat 1.</p>	<p>9</p> <p>1869 Nace o químico Richard Wilhelm Heinrich Abegg. Foi o primeiro investigador que dixo que a valencia química debía estar relacionada coa configuración electrónica.</p>	<p>10</p> <p>1729 Nace o naturalista Lazzaro Spallanzani. Foi un apaixonado do estudo da dixestión e demostrou que esta é un proceso químico e non mecánico, como se cría ata daquela.</p>	<p>11</p> <p>1892 Nace a entomóloga e ilustradora científica Doris Holmes Blake. Foi unha experta en crisomélidos (escaravellos das follas).</p>	<p>12</p> <p>1917 Nace a estatística Stella Vivian Cunliffe. Foi a primeira muller en presidir a Real Sociedade Estatística do Reino Unido.</p>	<p>13</p> <p>1913 Nace a enxeñeira civil Enedina Alves Marques. Traballou no aproveitamento da auga dos ríos Capivari, Cachoeira e Iguazú, e construíu a central hidroeléctrica Capivari-Cachoeira (Brasil).</p>	<p>14</p> <p>1901 Nace o lóxico Alfred Tarski. Ese mesmo día, pero de 1978 falece o tamén lóxico Kurt Gödel. Na súa homenaxe, o 14 de xaneiro conmemórase o Día Mundial da Lóxica.</p>
<p>15</p> <p>WIKIPEDIA La enciclopedia libre</p> <p>2001 Nace oficialmente a Wikipedia, unha enciclopedia libre e políglota que se edita de xeito colaborativo. É administrada pola Fundación Wikimedia, unha organización sen fins de lucro.</p>	<p>16</p> <p>2009 Inaugúrase o Hospital Universitario Río Hortega (Valladolid). O seu nome recupera a figura do neurobiólogo Pío del Río Hortega, cuxa carreira e recoñecemento se viron dificultados pola súa homosexualidade.</p>	<p>17</p> <p>1624 Nace o matemático, escritor e arquitecto Guarino Guarini. Escribiu unha serie de libros de matemáticas, entre eles <i>Euclides adauctus</i>, un dos primeiros tratados de xeometría descriptiva.</p>	<p>18</p> <p>1779 Nace o físico, matemático, médico, filólogo e lexicógrafo Peter Mark Roget. Estudou a persistencia da retina, a orixe do debuxo animado. Publicou o <i>Tesouro de palabras e frases inglesas</i>.</p>	<p>19</p> <p>1904 Nace a química Lucy Weston Pickett. É coñecida polas súas investigacións de moléculas orgánicas por cristalografía de raios X e espectroscopia de absorción ultravioleta.</p>	<p>20</p> <p>1943 Nace o cardiólogo Valentín Fuster. Publicou numerosos estudos sobre as afeccións da arteria coronaria, arteriosclerose e trombose. En 1996 recibiu o Premio Príncipe de Asturias.</p>	<p>21</p> <p>1935 Nace a enxeñeira naval Raye Jean Montague. Creou o primeiro sistema de deseño por ordenador de buques militares, cambiando así, de maneira radical, a forma de fabricalos e utilízalos.</p>

22

1855 Nace o médico **Albert Neisser**. Descubriu a bacteria *Neisseria gonorrhoeae*, o axente causante da gonorreia, unha infección de transmisión sexual.

23

1909 Nace a arqueóloga **Tatiana Proskouriakof**. Contribuíu a descifrar a escritura maia e propuxo un sistema de datación de monumentos baseado na morfología e estilo escultórico das pezas.

24

1809 Nace **Mariano de la Paz Graells**, un dos científicos españois máis sobranceiros do século XIX. Dirixiu o Museo Nacional de Ciencias Naturais e emprendeu valiosos proxectos de zooloxía aplicada.

25

1867 Nace a médica **Adelaide Cabete**. Educou outras mulleres no coidado de nenos e nais e máis na hixiene feminina, e alentou a apertura de hospitais de maternidade.

26

1886 Nace o médico **Fidel Pagés**, pioneiro no desenvolvemento da anestesia epidural. Pola súa temperá morte e porque o seu traballo non foi traducido, os seus descubrimentos foron descoñecidos durante anos.

27

1902 Nace a astrónoma **Margaret Walton Mayall**. Traballou en fotometría e clases espectrais de estrelas variables. Tamén dirixiu a Asociación Estadounidense de Observadores de Estrelas Variables.

28

1540 Nace o matemático **Ludolph van Ceulen**. Calculador excepcional, é coñecido fundamentalmente por ter aproximado o valor do número pi con 35 cifras decimais exactas.

29

1881 Nace a microbióloga **Alice C. Evans**. Descubriu o mecanismo de transmisión da brucelose, recomendando a pasteurización do leite de vaca para evitar esta doenza.

30

2019 Na **Real Academia de Ciencias Exactas, Físicas e Naturais** ten lugar a homenaxe a sete científicos represaliados durante a ditadura franquista aos que se lles devolveu o seu diploma académico.

31

1961 O chimpancé **Ham** pilota unha misión de proba do proxecto Mercury. Converteuse así no primeiro homínido en chegar ao espazo exterior.

1

2

3

4

UMH Sapiens

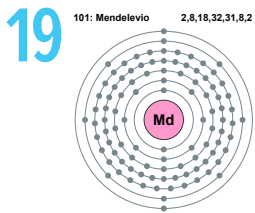
Desde xaneiro de 2013, a revista dixital *UMH Sapiens* recolle os avances e resultados alcanzados polos diferentes grupos de investigación e expertos da Universidade Miguel Hernández e conéctaos coa actualidade e intereses da sociedade. O obxectivo da publicación é comunicar a investigación que se leva a cabo nos catro campus que compoñen a institución, ser un altafalante para os investigadores e unha ponte de unión co público.

O equipo de redactores está formado por profesionais da comunicación da propia universidade e por colaboradores de distintas áreas relacionadas coas ciencias naturais, a tecnoloxía, a arte, a enxeñaría, as ciencias xurídicas e sociais, a economía, a física, a medicina e outras ciencias da saúde.

<https://umhsapiens.com/numeros-antiores/>

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
29	30	31	1 1851 Nace o bacteriólogo Jaime Ferrán . Desenvolveu unha vacina pioneira fronte ao cólera. O seu uso foi moi polémico e tiveron que pasar 20 anos para que Ferrán fose recoñecido mundialmente por iso.	2 1922 Nace o científico Albert Schatz . Xunto a Selman Waksman, descubriu o aminoglicósido estreptomina, un antibiótico illado a partir da bacteria <i>Streptomyces griseus</i> .	3 1931 Nace Olga M. Kozhova . É coñecida polas súas investigacións sobre a hidroloxía e ecoloxía do lago Baikal. Tamén estudou as actividades humanas que ameazan este ecosistema lacustre.	4 1929 Nace a programadora Mary Coombs . Foi a primeira muller en traballar na computadora LEO, a primeira computadora da historia destinada aos negocios.
5 1918 Nace a matemática e historiadora das matemáticas Cecily Tanner . Tras investigar inicialmente sobre integración, dedicouse fundamentalmente á historia e a educación en matemáticas.	6 1996 O Reino Unido transfírese a Ucraína unha base de investigación na Antártida. Denominada Akademik Vernadsky , está situada na punta Marina da illa Galíndez (arquipélago Wilhelm).	7 1871 Nace o bacteriólogo Kiyoshi Shiga . Descubriu a bacteria <i>Shigella dysenteriae</i> , causante da disentería infecciosa e desenvolveu un soro eficaz para tratar esta doenza.	8 1831 Nace a enfermeira e médica Rebecca Lee Crumpler . Desafiando os prexuízos da época, converteuse na primeira muller afroamericana en obter o título de Medicina en 1864.	9 1892 Nace a ecóloga acuática e zoóloga Minna Jewell . É coñecida polas súas investigacións sobre as esponxas de auga doce.	10 1842 Nace a astrónoma Agnes Mary Clerke . Alcanzou sona mundial en 1885 ao se publicar o seu exhaustivo tratado <i>A Popular History of Astronomy during the Nineteenth Century</i> .	11 2005 Falece a matemática e enxeñeira Mary W. Jackson . Foi a primeira enxeñeira negra da NASA e traballou para influír tanto na contratación como na promoción de mulleres nesta axencia.
12 1819 Falece o médico Francisco Javier Balmis . Encabezou a Real Expedición Filantrópica para difundir a vacina da varíola en América e Filipinas.	13 1913 Nace a viróloga Marguerite Vogt . É fundamentalmente coñecida pola súa investigación sobre a poliomielite e o cancro no Instituto Salk de Estudos Biolóxicos.	14 2003 Morre a ovela Dolly . En 1996 converteuse no primeiro mamífero clonado a partir dunha célula adulta.	15 1564 Nace Galileo Galilei . Os seus logros inclúen a mellora do telescopio, gran variedade de observacións astronómicas ou a primeira lei do movemento.	16 1514 Nace Georg Joachim Rheticus , matemático, astrónomo, teólogo, cartógrafo, construtor de instrumentos musicais e médico. Foi discípulo de Copérnico.	17 1928 Nace o virólogo Michiaki Takahashi . Desenvolveu a primeira vacina contra a varicela. Foi unha investigación moi difícil a partir dunha cepa viva debilitada do virus varicela-zóster.	18 1877 Nace Alice Grace Cook , astrónoma británica coñecida polas súas observacións de meteoritos e a descuberta da nova V603 Aquilae.

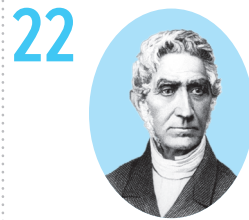
1955 O **mendelevio** é sintetizado por primeira vez na Universidade de California en Berkeley (EE.UU.). O seu nome lembra ao químico Dmitri Mendeléyev, clave na creación da táboa periódica.

1902 Nace a física **Katharine Way**. Formou parte do equipo do proxecto Manhattan para o que traballou no deseño de reactores e no procesamento de datos obtidos en procesos radioactivos.

1962 Falece **Julio Rey Pastor**. Investigou sobre xeometría alxébrica e xeometría proxectiva, conseguindo ser un dos matemáticos máis relevantes da súa época en Europa.

1796 Nace **Adolphe Quetelet**. Aplicou o método estatístico á socioloxía e inventou o índice de masa corporal que aínda se emprega hoxe en día para determinar a obesidade.

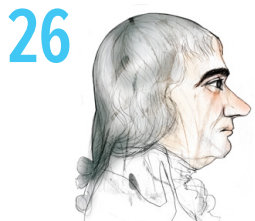
1924 Nace o físico **Allan McLeod Cormack**. En 1979 recibiu un premio nobel, xunto ao enxeñeiro Godfrey Newbold Hounsfield, polo desenvolvemento da tomografía asistida por ordenador.

1827 Nace a sufragista e científica *amateur* **Lydia Becker**. Estudou botánica e interesouse tamén pola astronomía, mantendo correspondencia con Charles Darwin.

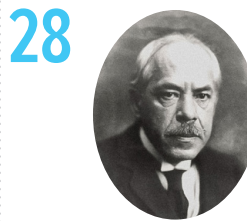
1925 Nace a bioquímica **Ruth Benesch**. Descubriu xunto ao seu marido unha clase especial de composto de fósforo, o ácido 2,3-bisfosfoglicérico, un enlace entre a hemoglobina e o osíxeno.

1815 Falece o matemático **Agustín de Pedrayes**. Representou a España na elaboración do sistema métrico de pesas e medidas.

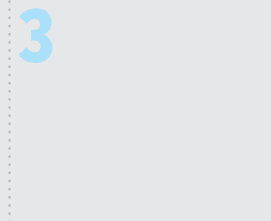
2011 Celébrase o primeiro **Día Internacional do Oso Polar** para chamar a atención sobre as dificultades ás que se enfrenta esta especie debido ao quecemento do Ártico.

1863 Nace o médico **Gheorghe Marinescu**. É coñecido por ser o fundador da escola romanesa de neuroloxía. A súa monumental obra *A célula nerviosa* está prologada por Santiago Ramón y Cajal.

2008 Primeiro **Día Europeo das Enfermidades Raras**. O seu obxectivo é concienciar sobre as doenzas que, polo seu carácter excepcional, son invisibles para gran parte da poboación.

Deveras

Deveras é unha publicación cuatrimestral cuxo principal obxectivo é promover a cultura científica, tecnolóxica e da innovación entre o alumnado de educación primaria. Cada número é monotemático e explora un tema científico relacionado coa vida cotiá, contando cun enfoque multidisciplinar. Todos os artigos publicados pasan por un proceso de revisión en que se ditamina a orixinalidade e creatividade, así como o contido

científico co fin de asegurar a súa calidade. Nacida en 2008, está editada polo Consejo Mexiquense de Ciencia y Tecnología (Comecyt), a través da Dirección de Financiamento, Divulgación e Difusión. A súa versión impresa distribúese gratuitamente nas escolas primarias públicas e privadas do Estado de México. Ademais, tamén se pode descargar de balde en formato dixital.

<https://comecyt.edomex.gob.mx/deveras-revista-ciencia>

Deveras, revista de ciencia para niños.
 Enero-abril 2023 | Núm. 55 | CE: 207/08/14/23-01

¡Que no se acabe el agave!
 Mayo-agosto 2023 | Núm. 56 | CE: 207/08/14/23-02

Hay química en mi entorno
 Publicación gratuita

Estas son las partes de un agave, ¡coméncelas comiéndolo!

- Las raíces: son necesarias para alimentar al agave.
- La piña: es el corazón del agave y se utiliza para elaborar diferentes bebidas, por ejemplo, el pulque, el tequila o el mezcal. También, se puede hacer agua miel, miel de agave, galletas, salsas, contenedores de agua y dulces muy ricos.
- Las pencas son espinas y carnosas, se utilizan para elaborar artesanías del hogar, postres, barbacoa, e incluso juguetes.
- Espinach: salen de las hojas, y en algunos casos y lugares, se utilizan como clavos o agujas de coser.
- Hijuelos: cuando el agave empieza a madurar salen sus fillos, que en unos años crecerán muy alto.
- La flor: dura aproximadamente 20 días y la utilizan para hacer postres y platillos muy ricos. Sale cuando el agave empieza a envejecer.
- Quilón: es el tallo y es muy alto. Normalmente se utilizan para hacer comida deliciosa, postres y accesorios de moda.

Le contó a mi mamá lo que aprendí sobre el agave y ahora también jugaremos a buscarlo cuando vamos camino a la escuela.

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
26	27	28	29	1 	2 	3
				1955 Nace o químico Gregory Hillhouse . Investigou os compostos organometálicos con metais de transición e demostrou, por exemplo, que o níquel creaba enlaces con elementos como o nitróxeno.	1972 Donella Meadows e os seus colaboradores publican o informe <i>Os límites do crecemento</i> , en que alertan dos límites do planeta para sustentar o crecemento económico e poboacional.	1924 Nace Ruth Hubbard . Durante a súa carreira investigadora realizou importantes contribucións á comprensión da bioquímica e da fotoquímica da visión en vertebrados e invertebrados.
4 	5 	6 	7 	8 	9 	10
1877 Nace o inventor Garrett Augustus Morgan . Redeseñou a máscara de gas para evitar as inhalacións de gas polos bombeiros e patentou o semáforo automático con luz de advertencia.	1885 Nace a patóloga Louise Pearce . Participou no desenvolvemento dun medicamento para tratar a enfermidade do sono (tripanosomíase africana). Foi o tratamento de referencia ata os anos sesenta.	1665 Publícase en Londres o primeiro número de Philosophical Transactions of the Royal Society . Considérase a primeira revista científica do mundo e segue activa na actualidade.	1912 O explorador noruegués Roald Amundsen anuncia a descuberta do Polo Sur.	1820 Fernando VII suprime a Inquisición española. Esta institución relixiosa limitou os progresos da ciencia durante séculos, censurando libros e perseguindo a teorías contrarias ao seu credo.	1934 Nace o cosmonauta Yuri Gagarin . En 1961 converteuse na primeira persoa en viaxar ao espazo exterior.	1961 Nace a cirurxía aeronáutica Laurel Blair Salton Clark . Faleceu no accidente do transbordador espacial Columbia, durante o seu reingreso na atmosfera.
11 	12 	13 	14 	15 	16 	17
1911 Falece o astrónomo, matemático e enxeñeiro Julio Garavito Armero . As súas investigacións foron decisivas para o desenvolvemento da ciencia en Colombia. Un cráter lunar leva o seu nome desde 1970.	1824 Nace o físico Gustav Robert Kirchhoff . Contribuíu ao estudo dos circuitos eléctricos, a teoría de placas, a óptica, a espectroscopia e a emisión de radiación dun corpo negro.	1946 Nace a ecóloga evolutiva Joan Roughgarden . É coñecida polas súas investigacións sobre coevolución e selección sexual. A súa obra máis coñecida é <i>O arco da vella da evolución</i> .	1928 Nace o naturalista Félix Rodríguez de la Fuente , coñecido pola exitosa serie <i>El hombre y la Tierra</i> . A súa paixón e carisma influíron na adopción de políticas de protección da natureza.	1994 o asteroide 1994 ES1 pasa a 165.000 km da Terra, case a metade da distancia que existe entre o noso planeta e a Lúa. Cun diámetro de 28,5 m, detectouse tan só un día antes.	1953 Nace o programador informático Richard Stallman . Considérase o fundador do software libre co lanzamento, en 1983, do sistema operativo GNU.	1930 O biofísico Alexandre Quintanilha é recoñecido como Grande-Oficial da Orde Militar de Santiago da Espada. Esta condecoración portuguesa premia o mérito literario, científico e artístico.

18

1910 Créase en Madrid o **Centro de Estudos Históricos**, unha das institucións da Xunta para Ampliación de Estudos. Un dos seus directores máis ilustres foi Ramón Menéndez Pidal.

19

1943 Nace o enxeñeiro químico e premio nobel **Mario Molina**. Foi unha das persoas que descubriu as causas do burato na capa de ozono da Antártida.

20

1890 Nace a física nuclear **Elizabeth Rona**. É coñecida polo seu traballo con isótopos radioactivos.

21

1994 Entra en vigor a **Convención Marco das Nacións Unidas sobre o Cambio Climático**. Foi ratificada por aproximadamente 200 países.

22

1938 Nace a física **Alejandra Jáidar**. A súa investigación centrouse no xeito de aplicar métodos e técnicas de física nuclear como ferramentas de análise noutros campos da física.

23

1749 Nace **Pierre Simon Laplace**, un dos grandes científicos da Ilustración. Demostrou que os movementos planetarios son estables e sentou as bases da teoría matemática da probabilidade.

24

1934 Nace o investigador en nutrición animal **Egil Robert Ørskov**. É recoñecido polas súas contribucións no campo do metabolismo enerxético e proteico no gando ruminante.

25

1878 Nace a forense **Frances Glessner Lee**. Revolucionou o estudo da criminalística cuns dioramas chamados *Nutshell studies of unexplained deaths* ("Pequenos escenarios de mortes inexplicables").

26

1926 Nace a matemática **Magdalena Mouján Otaño**. Formou parte da Comisión Nacional de Enerxía Atómica (Arxentina) e foi unha das primeiras persoas en traballar coa computadora Clementina.

27

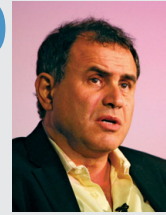
1913 Nace a xenetista e bióloga evolutiva **Raissa L'vovna Berg**. Entre outros, estudou os caracteres hereditarios en *Drosophila melanogaster* e a xenética de poboacións de doenzas hereditarias.

28

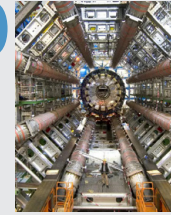
1895 Os **irmáns Lumière** presentan ao público o seu invento chamado cinematógrafo, en París (Francia).

29

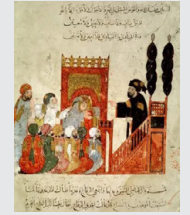
1958 Nace o economista **Nouriel Roubini**. É coñecido polas súas predicións sobre a crise financeira das hipotecas lixo ou de alto risco (*subprime*). Aínda que foi acusado de pesimista, as súas previsións foron precisas.

30

2010 O **Gran Colisor de Hadróns (LHC)** consegue colidir partículas a 7 teraelectronvolts (TeV). Foi a máxima enerxía alcanzada nun acelerador, emulando con iso o Big Bang.

31

1076 Nace o alfaqih **Abu Bakr Ibn al-Arabi**. Escribiu numerosas obras sobre teoloxía e xurisprudencia, con que difundiu os coñecementos xurídicos de Oriente no seu tempo.

NaturalMente

NaturalMente é a revista dixital de divulgación científica do Museo Nacional de Ciencias Naturais (MNCN-CSIC). Publícase o día 15 dos meses de marzo, xuño, setembro e decembro. Este mes de marzo fai 10 anos en activo e nas súas páxinas, alén dun resumo dos eventos e exposicións que organizan o MNCN, pódense atopar artigos de diferentes autores que falan de medio ambiente, ecoloxía das especies, cambio climático, investigación ou historia natural. Ademais,

conta con seccións fixa como "Naturaka", que propón actividades educativas; "Breves de investigación", que resume os artigos científicos publicados desde o museo; ou "Naturaleza entre líneas", unha proposta que une literatura e ciencia.

En breve poderedes desfrutar dunha versión infantil da revista dirixida a nenos e nenos de educación primaria.

<http://revista.mncn.csic.es/>

LUNS

1

1806 Nace a zoóloga mariña **Anna Thynne**. Construíu o primeiro acuario mariño equilibrado. Serviu de inspiración para a *Fish House* do zoolóxico de Londres, o primeiro acuario público do mundo.

MARTES

2

1851 O químico **Antonio Casares** logra producir luz eléctrica por primeira vez en España. Fíxoo no claustro da Universidade de Santiago de Compostela utilizando un arco voltaico.

MÉRCORES

3

1934 O inventor **Percy Shaw** rexistra a solicitude de patente para o retrorreflector de estrada de “ollo de gato”. Este indicador facilita a conducción nocturna e mellora a seguraza viaria.

XOVES

4

1930 Nace a bióloga mariña **Shirley Winifred Jeffrey**. Foi pioneira no desenvolvemento de métodos químicos para caracterizar pigmentos e aplicalos ao estudo de fitoplancto. Descubriu a clorofila c.

VENRES

5

1949 Nace a enxeñeira e astronauta **Judith Resnik**. Traballou en enxeñaría eléctrica de software, contribuíndo tamén con investigacións de enxeñaría biomédica.

SÁBADO

6

1869 Asíñase o proxecto para a creación do **Museo Americano de Historia Natural** (Nova York). É un dos museos científicos máis grandes do mundo, con máis de 32 millóns de espécimes.

DOMINGO

7

1969 O enxeñeiro **Steve Crocker** –da Universidade de California nos Ángeles (UCLA)– publica o documento *Host software*, considerado o punto de partida do que hoxe é Internet.

8

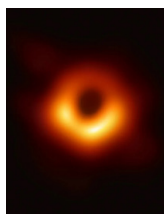
1883 Nace a bacterióloga **Muriel Robertson**. Mostrou que o parasito *Trypanosoma gambiense*, que causa a doenza do sono, cambia o seu recubrimento de proteínas, o cal fai moi difícil crear vacinas.

9

1869 Nace o matemático **Élie Joseph Cartan**. Traballou na teoría de grupos de Lie e os seus usos xeométricos. Realizou achegas á física matemática, á xeometría diferencial e á teoría de grupos.

10

2019 O equipo de **Event Horizon Telescope** publica a primeira imaxe dun burato negro localizado no centro da galaxia Messier 87.

11

1912 Nace a botánica **Graziela Maciel Barroso**. Coñecida no Brasil como a “Primeira Dama da Botánica”, investigou especialmente no campo da sistemática vexetal.

12

1911 Nace a arquitecta **Rita Fernández Queimadelos**. Ocupou cargos nunca antes desempeñados por unha muller en España, tales como o de arquitecta municipal ou arquitecta escolar provincial.

13

1941 Falece a astrónoma estadounidense **Annie Jump Cannon**. O seu traballo de catalogación foi fundamental para a actual clasificación estelar.

14

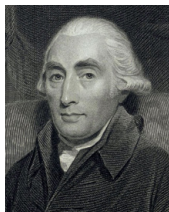
1899 Nace a química **Branca Edmée Marques de Sousa Torres**. Defendeu a súa tese de doutoramento sobre o bario na Universidade Sorbona en 1935, baixo a orientación de Marie Curie e André-Louis Debierne.

15

1810 Falece o biólogo **Joaquín Fernando Garay de Oca**. Introduciu o cultivo da pataca en España contra 1793. Tamén traballou para mellorar a xestión de recursos agrícolas na zona do Alto Aragón.

16

1728 Nace o médico e químico **Joseph Black**. É coñecido polos seus descubrimentos do magnesio, a calor latente, a calor específica e o dióxido de carbono.

17

1887 Nace a química **Stefanie Horowitz**. Durante a Primeira Guerra Mundial traballou no Instituto do Radio de Viena e confirmou a existencia de isotopos de elementos como o chumbo e o torio.

18

1896 **Santiago Ramón y Cajal** recibe o Premio Fauvelle da Sociedade de Bioloxía de París, un dos seus moitos recoñecementos internacionais, como a Medalla Helmholtz ou os premios Moscova e Nobel.

19

1971 Lanzamento da primeira estación espacial: a **Salyut 1**. Permaneceu 175 días en órbita, ata case esgotar o combustible para poder manter a altura.

20

1973 Nace a física **Montserrat Calleja**. Especialista en bionanomecánica, investigou as propiedades mecánicas das células e a súa relación co cancro e desenvolveu biosensores nanomecánicos.

21

2012 Fúndase formalmente a **Plataforma Intergobernamental sobre Biodiversidade e Servizos Ecosistémicos (IPBES)**. Entre os seus obxectivos está a conservación e uso sostible da diversidade biolóxica.

1970 Celébrase por primeira vez o **Día da Terra**. Procura crear unha conciencia común sobre os problemas do planeta, como a sobrepoboación, a contaminación ou o quecemento global.

1924 Nace a informática **Maria von Wedemeyer**. Xogou un importante papel no desenvolvemento da capacidade de emulación en computación.

1877 Nace a botánica **Marie Charlotte Brockmann-Jerosch**. É coñecida pola súa importante investigación sobre a flora alpina e a filoxeografía.

2014 Tras 10 anos de esforzos, finaliza a **secuenciación do xenoma da mosca tse-tse**. Esta mosca é o vector implicado na transmisión da enfermidade do sono.

1896 Nace a enxeñeira aeronáutica **Sébastienne Guyot**. Colaborou no deseño e construción dun pequeno avión bimotor en 1924 e no deseño de fuselaxes e cascos de varios hidroavións.

1880 **Francis D. Clarke e M.G. Foster** obtíñen a patente dun audiófono eléctrico que empregaba a condución ósea. Porén, ata 1901 non se fabricou o primeiro audiófono comercial, o *Acousticon*.

1932 Os físicos **John Cockcroft e Ernest Walton** anuncian que conseguiron desintegrar un núcleo atómico con partículas subatómicas aceleradas artificialmente.

1785 Nace o inventor **Karl Drais**. Inventou a *laufmaschine* –máquina de correr– que despois se denominou draisiana, precursora do velocípedo (a bicicleta).

1864 Nace a xeóloga e paleontóloga **Maria Gordon**. Investigou a cadea montañosa dos Dolomitas (Italia) e desafiou a idea sobre a orixe desta coa súa teoría da torsión na codia terrestre.

Principia Kids

Principia naceu en novembro de 2014 coa intención de «contar e pintar a ciencia». No seu equipo teñen a convicción de que non existen dúas culturas, senón unha única e necesaria onde ciencias e humanidades están unidas como a tinta sobre o papel.

Desde decembro 2015 publican a revista *Principia Kids*, dirixida ao público infantil, cun deseño coidado onde a ilustración toma protagonismo xunto coa ciencia. Un cóctel de creatividade para manter viva a

curiosidade e poder desfrutar en familia. Na súa páxina web contan con decenas de contos para “Intrépido@s” e, ademais, publicaron unha colección de cómics sobre pioneiras. Tamén dispoñen dunha canle no YouTube con vídeos de experimentos científicos e audiocontos de ciencia; unha canle inclusiva que pretende facer accesible a ciencia a nenos e nenas con diversidade funcional e discapacidade visual.

<https://principia.io/kids/>

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
29	30	1 <p>1922 Alexander Fleming publica o descubrimento da lisozima, unha proteína con propiedades antibacterianas presente en secrecións mucosas e en bágoas.</p>	2 <p>1907 Nace o físico e pioneiro da informática José García Santesmases. Dirixiu a construción da primeira computadora analóxica e o primeiro microprocesador de fabricación española.</p>	3 <p>1877 Nace o arqueólogo, antropólogo e xeólogo Franz Nopcsa. Considérase un dos fundadores da paleobioloxía, unha das divisións da paleontoloxía, xunto á tafonomía e a biocronoloxía.</p>	4 <p>2012 Inaugúrase o Museo Nacional de Ciencia e Tecnoloxía (MUNCYT) da Coruña. Desde aquela, actúa como referente social e punto de encontro en materia científica e tecnolóxica.</p>	5 <p>1804 Falece o naturalista e botánico Antonio José de Cavanilles. Foi un dos primeiros científicos españois en utilizar os procedementos taxonómicos de Linneo.</p>
6 <p>1859 Falece Alexander von Humboldt. Foi un explorador pioneiro no pensamento ecolóxico, recoñecido polas súas contribucións ás ciencias naturais, entre as que destaca a xeografía botánica.</p>	7 <p>1938 Nace a micóloga Gillian Fiona Laundon. É coñecida polos seus estudos sobre as ferruxes, fungos patóxenos de plantas, e por crear un novo sistema para a terminoloxía das esporas.</p>	8 <p>1874 Nace o arqueólogo e exiptólogo Howard Carter. Descubriu a tumba KV62 no val dos Reis, no cal estaba soterrado o faraón Tutankamón, da dinastía XVIII.</p>	9 <p>1866 Nace a inventora e deseñadora de xogos Elizabeth Magie. <i>The Landlord's Game</i> foi precursor do Monopoly; ilustra as ensinanzas do economista Henry George e denuncia a opresión dos rendeiros inmobiliarios.</p>	10 <p>1917 Nace a médica Julie Sulianti Saroso. Axudou as comunidades vulnerables a accederen a unha atención médica de calidade e contribuíu a levar a educación sobre planificación familiar a Indonesia.</p>	11 <p>1906 Odón de Buen imparte a primeira clase de oceanografía aberta ao público en España. Para ilustrar o curso sobre bioloxía mariña, realizado no Ateneo de Madrid, instalou numerosos acuarios.</p>	12 <p>1551 Fúndase a que hoxe se coñece como Universidade Nacional Maior de San Marcos, en Lima (Perú). Considérase a universidade máis antiga de toda América.</p>
13 <p>1699 Nace o estadista Sebastião José de Carvalho e Mello. Tras o Gran Terremoto de Lisboa, realizou a enquisa que permite reconstruír o evento e marca o nacemento da sismoloxía como ciencia.</p>	14 <p>1856 Nace a enfermeira Julia Dempsey. Descubriu o “nódulo da Irmá María Xosé”, unha lesión no embigo que indica metástase dun cancro maligno na pelve ou o abdome.</p>	15 <p>1859 Nace o físico Pierre Curie. Foi pioneiro no estudo da radioactividade e recibiu o Premio Nobel de Física xunto á súa dona Marie Skłodowska-Curie e Antoine Henri Becquerel.</p>	16 <p>1884 O inventor e empresario Angelo Moriondo patenta a primeira máquina moderna de café expreso. Esta máquina foi presentada ese ano na Exposición Xeral de Turín.</p>	17 <p>1930 Nace a física Christiane Bonnelle. Foi pioneira na espectroscopia de raios X, investigando sobre lantánidos e actínidos, así como as interfaces sólido-sólido.</p>	18 <p>2024 Día da Fascinación polas Plantas cuxo obxectivo é que as persoas se entusiasmen pola botánica, a agricultura e a produción sostible de alimentos de orixe vexetal.</p>	19 <p>1974 Nace o cubo de Rubik. Con el o escultor e profesor de arquitectura Ernő Rubik buscaba un obxecto mecánico manipulable que permitise entender mellor a xeometría tridimensional ao seu alumnado.</p>

1878 Nace o físico **Blas Cabrera**. Dirixiu o Laboratorio de Investigacións Físicas da Xunta de Ampliación de Estudos e é recoñecido como todo un referente no campo do magnetismo.

1860 Nace o médico **Willem Einthoven**. Recibiu o Premio Nobel polas súas decisivas contribucións ao desenvolvemento do electrocardiógrafo e a súa aplicación clínica.

2024 **Día Internacional da Diversidade Biolóxica**. O seu obxectivo é informar e concienciar a poboación e os estados sobre as cuestións relativas á biodiversidade.

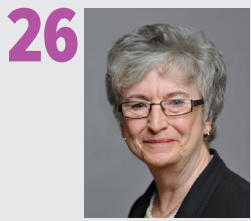
2009 Falece a limnóloga **M. Ann Chapman**. Foi a primeira muller en liderar unha expedición científica á Antártida. O lago Chapman deste continente foi nomeado en homenaxe a ela.

1789 Nace a enfermeira **Betsi Cadwaladr**. Comezou a traballar como enfermeira en barcos de viaxe e posteriormente fíxose na guerra de Crimea, xunto a Florence Nightingale.

1947 Nace a psicóloga e experta en computación **Catherine Wolf**. Foi autora de máis dun cento de artigos de investigación nas áreas de interacción persoa-computador e intelixencia artificial.

1946 Nace a paleoantropóloga **Leslie C. Aiello**. Xunto a Peter Wheeler desenvolveu a hipótese do tecido caro para explicar o gran tamaño que adquiriu o cerebro humano ao longo da evolución.

2021 Falece **María Teresa Miras Portugal**, a primeira muller que presidiu unha real academia en España. Estudou os receptores de nucleótidos e a súa repercusión en doenzas neurodegenerativas.

2023 Falece o médico e premio Nobel **Harald zur Hausen**. Descubriu que o virus do papiloma humano era a causa principal do cancro de colo de útero.

1919 Durante unha eclipse de sol, o astrofísico **Arthur Eddington** realizou o experimento que confirmou empiricamente a teoría da relatividade de Albert Einstein.

1975 Asíñase o convenio para a creación da **Axencia Espacial Europea (ESA)**. O seu principal obxectivo é emprender programas satelitais científicos.

1995 Falece o filólogo e arabista **Emilio García Gómez**, primeiro director da Escola de Estudos Árabes de Granada. Recibiu o Premio Príncipe de Asturias de Comunicación e Humanidades en 1992.

IAA Información y Actualidad Astronómica

A revista *IAA: Información y Actualidad Astronómica* está editada e distribuída gratuitamente polo Instituto de Astrofísica de Andalucía (IAA-CSIC). Ten unha periodicidade cuadrimestral e lánzase nos meses de febreiro, xullo e outubro. É unha das poucas e máis lonxevas revistas de divulgación científica con orixe nun centro de investigación que existen na actualidade, como demostran os seus case vinte e catro anos de vida. O primeiro número desta revista de divulgación científica sobre

astronomía publicouse no mes de xuño do ano 2000. Desde aquela, mudou de formato para albergar, amais de reportaxes e noticias, seccións sobre historia da ciencia, sobre o que aínda se descoñece en ciencia ("Pilares e incertidumbres") ou sobre obxectos concretos que poden marcar a carreira de quen se dedica á astrofísica ("El Moby Dick de...").

<https://revista.iaa.es/>

Colapso
Decadencia
Evolución de Fuso
Adhesión

Formación y evolución de las estrellas

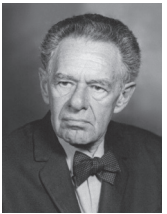
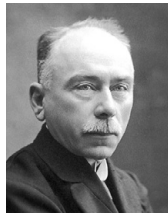
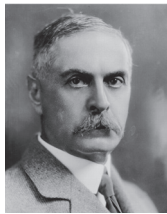

El ciclo de vida de una estrella comienza con el colapso de una nube de gas y polvo. Este proceso puede durar millones de años. Una vez formada, la estrella pasa por una fase de evolución que puede durar miles de millones de años. Finalmente, la estrella puede sufrir una decadencia o una explosión que da lugar a una nebulosa o a un remanente de supernova.

Formación y evolución de las galaxias

Las galaxias se forman a partir de la acumulación de materia oscura y gas. Este proceso puede durar miles de millones de años. Una vez formada, la galaxia puede sufrir una evolución que puede durar miles de millones de años. Finalmente, la galaxia puede sufrir una decadencia o una explosión que da lugar a una nebulosa o a un remanente de supernova.

Formación y evolución de los sistemas planetarios

Los sistemas planetarios se forman a partir de la acumulación de polvo y gas en un disco protoplanetario. Este proceso puede durar millones de años. Una vez formado, el sistema planetario puede sufrir una evolución que puede durar miles de millones de años. Finalmente, el sistema planetario puede sufrir una decadencia o una explosión que da lugar a una nebulosa o a un remanente de supernova.

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
27	28	29	30	31	1	2
						
					1924 O Instituto Pasteur crea o primeiro centro de produción e distribución gratuita da vacina BCG contra a tuberculose.	1945 Nace a ecoloxa e limnóloga pioneira María Rosa Miracle . Foi a primeira muller catedrática en Ecoloxía de España (1981) e primeira presidenta da Asociación Española de Limnoloxía (1993-2002).
3	4	5	6	7	8	9
						
1906 Nace o deseñador industrial Benjamin Bowden . Realizou moitas innovacións na industria do automóbil e as bicicletas. O seu deseño máis coñecido é a bicicleta futurista <i>Spacelander</i> .	1945 Nace o virólogo Mario Rizzetto . Identificou o antixeno delta, recoñecido como un compoñente proteico dun novo axente vírico, o virus da hepatite delta (VHD).	1891 Nace a médica e bacterióloga Hélène Sparrow . Foi pioneira no tratamento da saúde pública a nivel global e traballou no desenvolvemento da primeira vacina contra o tifo.	1959 Nace o biólogo Francisco Bozinovic . Desenvolveu o concepto de bioloxía integrativa. A especie colocolo ou "monito del monte" (<i>Dromiciops bozinovici</i>) foi nomeada así na súa honra.	1907 Nace o médico Arturo Belleza Rotor . Describiu a síndrome de Rotor, unha enfermidade hereditaria benigna que se caracteriza por concentracións elevadas de bilirrubina no sangue.	1966 Lynn Margulis envía o seu traballo <i>On the Origin of Mitosing Cells</i> . Esta bióloga é mundialmente recoñecida polos seus estudos sobre a orixe das células eucariotas.	1994 Ten lugar a primeira edición da celebración Grace Hopper de Mulleres na Informática . Promovida pola científica Anita Borg , considérase a maior reunión mundial de mulleres informáticas.
10	11	12	13	14	15	16
						
1914 Nace a química Margot Becke-Goehring . O seu traballo sobre o tetranitrato de tetraxofre (S_4N_4) é moi notable. Tamén descubriu o heptasulfuro imida (S_7NH).	1860 Nace a zooloxa mariña Mary J. Rathbun . Traballou no Instituto Smithsonian, onde estudou e catalogou invertebrados mariños e describiu numerosas especies novas.	1899 Nace o bioquímico Fritz Albert Lipmann . Foi co-descubridor do coenzima A. Por iso, recibiu o Premio Nobel de Fisioloxía ou Medicina, xunto a Hans Adolf Krebs.	1870 Nace o microbiólogo Jules Bordet . Descubriu a bacteria <i>Bordetella pertussis</i> , que produce a tose ferina, unha doenza respiratoria das vías altas sumamente aguda.	1868 Nace o biólogo Karl Landsteiner . Descubriu e identificou os grupos sanguíneos, polo cal recibiu un premio Nobel.	2009 Winifred Mary Beard , experta no estudo da civilización romana, recibe o Premio Wolfson. Os libros desta gran divulgadora achegaron os clásicos ao gran público.	1869 O químico Henry Roscoe anunciou o illamento de vanadio en estado puro por primeira vez.

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
<p>1</p> <p>1903 Nace a bioquímica e nutricionista Gladys Anderson Emerson. Xunto a Herbert Evans e Oliver Emerson illou a vitamina E en forma pura.</p>	<p>2</p> <p>1936 Nace o investigador en nutrición animal Donald Palmquist. Experto en metabolismo lipídico, desenvolveu novas estratexias para mellorar a alimentación das vacas leiteiras.</p>	<p>3</p> <p>1887 Nace a física Hendrika Johanna van Leeuwen. É coñecida polas súas contribucións temperás á teoría do magnetismo.</p>	<p>4</p> <p>1475 O gramático e humanista Antonio de Nebrija asina un contrato como lector da Universidade de Salamanca. Nel comprométese a dar dúas leccións diarias: de Elocuencia e de Poesía.</p>	<p>5</p> <p>1871 Nace o arabista Miguel Asín Palacios. Estudou a filosofía islámica e as relacións que ligaron a cultura islámica e a cristiá.</p>	<p>6</p> <p>1998 Lanza a sonda nipoa Nozomi a Marte. Unha serie de fallos no sistema eléctrico fixeron imposible que alcanzase a órbita deste planeta.</p>	<p>7</p> <p>1924 Nace a descifradora de códigos Jean Valentine. Durante a Segunda Guerra Mundial traballou en Bletchley Park descifrando códigos matemáticos para interceptar as comunicacións alemás.</p>
<p>8</p> <p>1900 Nace o pianista George Antheil. Xunto á enxeñeira e actriz Hedy Lamarr, patentou un sistema de comunicación sen fíos para longas distancias, considerado como o precursor da wifi.</p>	<p>9</p> <p>1879 Nace o médico Carlos Chagas. Descubriu unha nova doenza infecciosa, a tripanosomíase americana, describindo o seu patóxeno, o seu vector, as súas manifestacións clínicas e a súa epidemioloxía.</p>	<p>10</p> <p>1891 Nace a física e investigadora médica Edith Hinkley Quimby. Foi unha das primeiras persoas que determinou a distribución da cantidade de radiación nos tecidos dos pacientes.</p>	<p>11</p> <p>1987 Segundo estimacións realizadas pola ONU, o planeta Terra alcanzou os cinco mil millóns de habitantes neste día. Actualmente xa supera os oito mil millóns.</p>	<p>12</p> <p>1913 Nace a bioquímica Mildred Cohn. Foi pioneira no uso da resonancia magnética nuclear para o estudo das reaccións enzimáticas, en particular no adenosintrifosfato.</p>	<p>13</p> <p>1981 Nace a química Niveen Khashab. É coñecida polo seu traballo innovador en materiais híbridos intelixentes e polo desenvolvemento de técnicas para monitorizar a actividade antioxidante intracelular.</p>	<p>14</p> <p>1911 Nace a física Gertrude Scharff Goldhaber. Estudou as seccións eficaces das reaccións neutrón-protón e o neutrón-núcleo e a emisión de radiación gamma e a absorción polos núcleos.</p>
<p>15</p> <p>1915 Nace o químico Albert Ghiorso. Codescubriu 12 elementos: americio, curio, berkelio, californio, einsteinio, fermio, mendelevio, nobelio, laurencio, rutherfordio, dubnio e seaborgio.</p>	<p>16</p> <p>1969 Engala a histórica misión espacial Apolo 11. Catro días despois, Neil Armstrong e Buzz Aldrin poñen pé sobre a superficie da Lúa, mentres Michael Collins voa no módulo de mando.</p>	<p>17</p> <p>1959 Os primeiros restos coñecidos do homínido Paranthropus boisei son descubertos pola antropóloga Mary Leakey. Este achado tivo lugar na garganta de Olduvai (República Unida de Tanzania).</p>	<p>18</p> <p>1905 Nace Mary Sears, comandante da primeira unidade de oceanografía da Mariña de EE.UU. durante a II Guerra Mundial. Como científica, sentou as bases da oceanografía moderna.</p>	<p>19</p> <p>1927 Nace a matemática María Josefa Wonenburger Planells, investigadora na teoría de grupos e na teoría de álgebras de Lie. Foi a primeira muller española en conseguir unha bolsa Fulbright.</p>	<p>20</p> <p>1890 Nace a astrónoma Julie Marie Vinter Hansen. Foi amplamente recoñecida polos seus cálculos precisos de órbitas de planetas menores e cometas.</p>	<p>21</p> <p>1904 Inaugúrase o ferrocarril transiberiano. A súa liña principal ten 9288 km e une Moscova con Vladivostok, no mar do Xapón. Supuxo un gran reto para a enxeñaría da época.</p>

22 π

2024 Día de Aproximación de Pi. A fracción $22/7$ é igual a 3,1428..., de modo que este é o día do ano que máis se achega ao número π .

1852 Nace a médica **Martina Castells i Ballespí**. Foi unha das primeiras tres mulleres en ser matricular (1877) e licenciar (1882) en Medicina en España.

1918 O macizo occidental dos Picos de Europa convértese no primeiro espazo natural protexido de España, baixo o nome de **"Parque Nacional da Montaña de Covadonga"**.

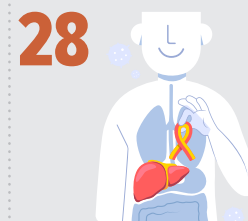
2022 **Gretchen C. Daily** recibe o Premio Ramón Margalef de Ecoloxía. Esta ecóloga e profesora é coñecida por integrar os valores da natureza na toma de decisións.

1857 Comezan as obras da **Fábrica Duro e Compañía**, na Felguera (Asturias). Chegou a ser o centro siderúrxico máis importante de España. Está na Listaxe Vermella do Patrimonio de Hispania Nostra.

1907 Nace a matemática **Irene Fischer**. Foi unha das científicas recoñecidas internacionalmente no eido da xeodesia durante a idade de ouro das misións espaciais Mercury e Apolo.

2024 Día Mundial da Hepatite. O seu obxectivo é concienciar sobre as hepatites víricas, que inflaman o fígado e causan doenzas hepáticas graves e cancro de fígado.

1994 Falece a premio nobel **Dorothy Crowfoot Hodgkin**. Determinou a estrutura tridimensional de moléculas como a penicilina ou a insulina. A estrutura 3D é chave para entender as súas funcións.

1916 Falece o médico **Albert Neisser**. Descubriu a bacteria *Neisseria gonorrhoeae*, causante da infección de transmisión sexual denominada gonorrea.

1904 Nace o agrónomo **Thomas Lecky**. As súas investigacións sobre a cría e mellora de gando vacún deron lugar a novas razas adaptadas ás condicións climáticas de Xamaica.

KIDS.CSIC

O CSIC na Escola é un programa de ámbito estatal do CSIC que establece unha colaboración entre persoal investigador e docente, cuxo obxectivo é introducir a ensinanza da ciencia desde as primeiras etapas da educación. De feito, unha liña de investigación deste programa céntrase en discernir a idade apropiada para que determinados conceptos sexan asimilados polas crianzas de infantil e primaria. Por iso, implementaron a plataforma web KIDS.CSIC con actividades, películas e historias que foron deseñadas para fomentar a cultura científica a partir das descubertas que supuxeron un cambio

de paradigma na historia da humanidade, buscando espertar o amor e a curiosidade pola ciencia (presentada como unha aventura do pensamento) e descubrir as orixes da nosa cultura. A plataforma non só inclúe unha guía para docentes, senón tamén outra para nais e pais que queiran utilizar estes recursos educativos, seguros, fiables e divertidos desde as súas casas.

<https://www.kids.csic.es/>

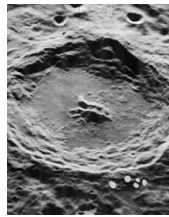
LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
29	30	31	1 	2 	3 	4
			1818 Nace a astrónoma e bibliotecaria Maria Mitchell . Descubriu o cometa Mitchell e considérase a primeira muller coñecida internacionalmente en traballar como astrónoma profesional.	1922 Nace o primatólogo Jordi Sabater Pi . Foi especialista no estudo das condutas dos animais e descubridor de comportamentos culturais en varias especies.	1959 Nace o enxeñeiro químico Koichi Tanaka . É coñecido por desenvolver métodos de identificación e de análise estrutural de macromoléculas mediante espectrometría de masas.	1906 Nace o zoológo Eugen Schuhmacher . Foi un dos pioneiros no campo dos documentais sobre animais.
5 	6 	7 	8 	9 	10 	11
1872 Nace o científico Oswaldo Cruz . Foi pioneiro no estudo das doenzas tropicais no Brasil, traballando activamente no seu control e erradicación.	1905 Nace a matemática María Montserrat Capdevila d'Oriola . En 1931 converteuse na primeira profesora universitaria matemática da Universidade de Barcelona.	1735 Nace a tradutora científica Claudine Picardet . Traduciu desde ao menos catro idiomas (sueco, inglés, alemán e italiano, e quizais latín) ao francés unha vintena de químicos e mineraloxistas.	1901 Nace a bióloga Miriam Friedman Menkin . Investigou a fecundación <i>in vitro</i> e converteuse na primeira persoa que conseguiu fecundar un óvulo fóra do corpo humano.	1927 Nace Marvin Minsky . Un dos pais da intelixencia artificial, foi cofundador do Laboratorio de Intelixencia Artificial do Instituto de Tecnoloxía de Massachusetts (MIT).	1943 Nace a enxeñeira Frances Northcutt . Durante a misión Apolo 13, tras a explosión dun tanque de osíxeno, traballou nun programa informático para que os astronautas regresasen a salvo á Terra.	1956 Nace o matemático Pierre-Louis Lions . É coñecido por estudar a teoría das ecuacións en derivadas parciais non lineais e atopar unha solución completa á ecuación de Boltzmann.
12 	13 	14 	15 	16 	17 	18
1919 Nace a astrofísica Margaret Burbidge . Ademais da súa participación na explicación da nucleosíntese estelar, investigou sobre quáasares e galaxias.	1913 O metalúrxico Harry Brearley obtén o primeiro aceiro inoxidable. Mesturou aceiro e cromo e, ao tratar as mostras con ácido para estudalas ao microscopio, observou que eran resistentes ao ataque.	1848 Nace a astrónoma Margaret Lindsay Huggins . Xunto ao astrónomo William Huggins foi unha pioneira en espectroscopia, publicando o <i>Atlas of Representative Stellar Spectra</i> (1899).	1881 Nace a xenetista Elisabeth Schieman . Os seus traballos sobre as relacións evolutivas de importantes cereais, como o trigo e a cebada, teñen grande influencia na bioloxía vexetal do presente.	1884 Nace o escritor Hugo Gernsback , pioneiro da ciencia ficción. Obtivo numerosas patentes, como un instrumento para captar mellor o son na radio ou un método de depilación sen cera.	1902 Nace a bióloga e química Magda Staudinger . Xunto a Hermann Staudinger, estudou a estrutura química das macromoléculas e as súas aplicacións á bioloxía.	1955 Nace o criptólogo Taher Elgamal . Ademais de traballar no desenvolvemento do protocolo SSL, describiu un esquema de sinatura dixital baseado na complexidade do cálculo do logaritmo discreto.

19

1830 Nace o químico e médico **Julius Lothar Meyer**. En 1870 presentou o seu descubrimento da lei periódica que as propiedades dos elementos son funcións periódicas da súa masa atómica.

20

1970 A Unión Astronómica Internacional bautiza un cráter da Lúa como **Sofia Kovalevskaya**. Rende honor a esta destacada matemática rusa de etnia romaní.

21

1973 Nace o informático **Serguéi Mijáilovich Brin**. Xunto a Larry Page, fundou Google en 1996, cando ambos eran estudantes de posgrao en Ciencias da Computación.

22

1949 Nace a ecológa **Mary E. Power**. É pioneira no estudo de redes tróficas en ríos e, entre outras, as interaccións entre peixes, aves invertebrados e algas.

23

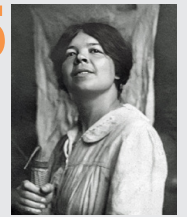
1982 Nace a cosmóloga teórica e física de partículas **Chanda Prescod-Weinstein**. Investiga, entre outros, no axión como constituínte da materia escura ou na inflación cósmica.

24

2006 Falece o historiador da arte **Christian Ewert**, un dos mellores investigadores da arquitectura andalusí, con estudos que abranguen desde Medina Azahara ata a Aljafería de Zaragoza.

25

1884 Nace a química **Nathalie Demassieux**. Estudou os sales complexos halóxenos de chumbo e mais a deshidratación de sulfatos duplos, e deixou tamén un gran legado docente e divulgador.

26

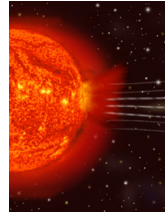
1873 Nace **Lee De Forest**. Inventou o tríodo, que amplificaba as ondas de son e controlaba o volume. Foi o antecesor do amplificador de audio utilizado, por exemplo, nas guitarras eléctricas.

27

1858 Nace o matemático e lóxico **Giuseppe Peano**. Contribuíu á lóxica matemática e á teoría de números, e a el débese a chamada curva de Peano, o primeiro exemplo de curva a encher o plano.

28

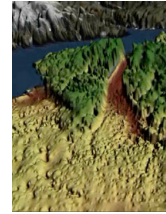
1859 Comeza a **tormenta solar** máis potente entre as rexistradas. A aurora boreal brillou con tanta intensidade que se viu en lugares tan afastados como Xapón, Florida e España.

29

1989 Falece o ornitólogo e conservacionista **Peter Scott**. Contribuíu á fundación do Fondo Mundial para a Natureza (WWF) e deseñou o seu coñecido logotipo cun oso panda.

30

2013 A revista *Science* publica o descubrimento do **Gran Canón de Groenlandia** por investigadores das universidades de Bristol, Calgary e Urbino.

31

1949 Nace o físico teórico **David Politzer**. Xunto a David J. Gross e Frank Wilczek, recibiu o Premio Nobel de Física por descubrir a liberdade asintótica na cromodinámica cuántica.

1

Mundo Artrópodo

Na Asociación Mundo Artrópodo teñen o convencemento de non ser as únicas persoas afeccionadas á entomoloxía que nalgún intre se preguntaron por que, dentro do enorme número de revistas que enchen os quioscos, Internet ou as redes sociais, non hai ningunha dedicada á divulgación desta ciencia. Segundo explican, existen revistas moi boas sobre natureza que nalgún dos seus artigos tocaron o tema dos artrópodos de esguello. Porén, non existía ningunha publicación dirixida exclusivamente aos insectos e arácnidos,

onde se aborden temas directamente relacionados coa entomoloxía amateur.

Ese é o porqué do nacemento, en 2017, da revista gratuita Mundo Artrópodo: atopar un espazo común onde dar renda solta a esta afección e abordar temas comúns de interese, tales como a axuda á identificación de especies, artigos sobre fotografía entomolóxica, monográficos sobre familias concretas de insectos e entrevistas a persoas e organizacións relevantes para a entomoloxía.

<https://www.mundoartropodo.com/>

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
26	27	28	29	30	31	1
2 	3 	4 	5 	6 	7 	8
9 	10 	11 	12 	13 	14 	15
<p>1883 Nace o inmunólogo Rudolf Weigl. Desenvolveu unha vacina contra o tifo, a primeira efectiva contra esa doenza.</p>	<p>1814 Nace o matemático James Joseph Sylvester. Contribuíu ás teorías de matrizes, de invariantes alxébricos, de números, de particións e combinatoria.</p>	<p>1929 Nace a astrónoma Elizabeth Roemer. Entre outros logros, en 1975 descubriu Temisto, un satélite de Xúpiter, xunto a Charles T. Kowal.</p>	<p>1908 Nace o médico e activista Josué de Castro. Entre outros, presidiu a FAO. A súa obra máis coñecida é <i>Geopolítica del hambre</i>, onde achega luz sobre a complexidade do problema da desnutrición.</p>	<p>1952 Falece a bacterióloga Ida A. Bengtson. Investigou sobre organismos anaerobios e resulta coñecida polo seu traballo de clasificación de <i>Clostridium botulinum</i>, o bacilo produtor da toxina botulínica.</p>	<p>1917 Nace o químico John Cornforth. Recibiu o Premio Nobel de Química en 1975 polo seu traballo na estereoquímica das reaccións catalizadas enzimaticamente.</p>	<p>1903 Nace a farmacóloga Marthe Louise Vogt. Realizou importantes contribucións á comprensión do papel dos neurotransmisores no cerebro, nomeadamente a epinefrina.</p>
<p>1788 Os veterinarios Segismundo Malats e Hipólito Estévez reciben o encargo de elaborar o plan para crear dúas escolas de medicina veterinaria en España, unha en Madrid e outra en Córdoba.</p>	<p>1749 Falece a matemática e física Émilie du Châtelet. Foi tradutora das obras de Isaac Newton ao francés e difusora das súas teorías.</p>	<p>1911 Nace a botánica Elke Mackenzie. Especializouse no estudo dos líques e salientou polas súas frutíferas exploracións polares.</p>	<p>2004 A illa de Mallorca nomea fillo adoptivo a Odón de Buen. O legado desta sobranceiro naturalista, fundador do Instituto Español de Oceanografía, está a ser recuperado nos últimos anos.</p>	<p>1924 Nace a xenetista Chana Malogolowkin-Cohen. Foi pioneira no estudo da xenética da mosca da froita no Brasil e nas técnicas para evitar a transmisión de virus por mosquitos.</p>	<p>1959 A sonda Luna 2 cumpre o seu obxectivo de se estrelar contra a Lúa, en concreto no Mare Imbrium, dous días despois do seu lanzamento.</p>	<p>1924 Apróbase a patente do theremin, instrumento musical electrónico que se controla sen necesidade de contacto físico.</p>

16

1885 Nace a psicóloga **Karen Horney**. Pioneira en psicoloxía feminista, as súas teorías cuestionaron algunhas formulacións tradicionais de Sigmund Freud.

17

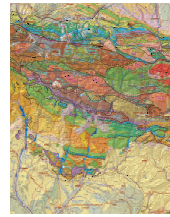
1952 Nace a neuróloga **Anita Harding**. Foi codescubridora da primeira mutación do ADN mitocondrial en enfermidades humanas e do concepto *tecido heteroplasmático* no ADN mitocondrial mutante.

18

1928 Voa por primeira vez o dirixible **Graf Zeppelin**. Foi a maior aeronave do seu tempo, con 236,6 metros de lonxitude. Realizou máis de 600 voos, incluído un de investigación ao Ártico.

19

2008 O Instituto Xeolóxico e Mineiro de España e o seu equivalente francés, o BGRM, presentan o **primeiro mapa xeolóxico completo dos Pireneos**.

20

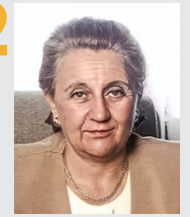
1910 Nace a matemática **Dorothy Vaughan**. Experta na linguaxe de programación Fortran, dirixiu a *West Area Computers*, un equipo segregado composto por afroamericanas con formación matemática.

21

1919 Nace o físico e filósofo da ciencia **Mario Bunge**. Foi moi crítico contra a pseudociencia, entre a que incluíu a homeopatía, a psicanálise, a microeconomía neoclásica e a praxeoloxía.

22

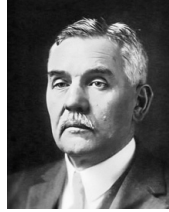
1940 Nace a científica **Teresa Mendizábal**. Estudou a erosión do solo, a degradación das terras e a desertificación. Actuou como experta contra a desertización para as Nacións Unidas.

23

1902 Nace o matemático **Su Buqing**. É coñecido principalmente polos seus logros en xeometría diferencial do espazo xeral.

24

1870 Nace o químico e físico **Georges Claude**. Inventou un sistema para licuar aire e a lámpada de neon.

25

1773 Nace o entomólogo **Agostino Bassi**. É coñecido polo seu estudo da muscardina, unha doenza que ataca ao verme de seda; foi precursor da teoría xerminal das enfermidades infecciosas.

26

1916 Nace a ictióloga **Margaret M. Smith**. Ademais de ser considerada unha das ilustradoras naturalistas máis importantes do mundo, describiu numerosas especies de peixes nas costas de Suráfrica.

27

2017 Falece **Ben Barres**, neurobiólogo e profesor da Facultade de Medicina de Stanford. Foi a primeira persoa trans en ingresar na Academia Nacional de Ciencias en Estados Unidos (2013).

28

1959 Nace a viróloga e inmunóloga **Margarita del Val**. Foi unha das maiores defensoras da eficacia das vacinas e das coretenas durante a pandemia polo SARS-CoV-2 (covid-19).

29

1899 Nace o inventor **László Bíró**, tamén coñecido como Ladişlao Biro. Patentou numerosos utensilios, como unha máquina de lavar a roupa ou un perfumeiro, pero o máis famoso a nivel mundial é o bolígrafo.

30

2021 A viróloga **María Guadalupe Guzmán Tirado** recibe o Premio L'Oréal-Unesco a Mulleres en Ciencia por axudar a comprender mellor a patoxénese, o tratamento e a prevención do dengue.

Hélix

A publicación *Hélix* é un suplemento da revista *Ciencia y Desarrollo*, do Consello Nacional de Ciencia e Tecnoloxía (Conacyt) de México, que se creou co obxectivo de comunicar de xeito claro o coñecemento científico a un público non especializado: as nenas e nenos.

O obxectivo de *Hélix* é falar de ciencia e tecnoloxía dunha forma diferente a como se fai a través da educación formal impartida nas escolas. Por iso, en cada número inclúese unha sección

con información xeral, un xogo, un experimento e unha banda deseñada sobre o tema que se presentará no suplemento.

Hélix é unha publicación bimestral monotemática e dixital. Tanto a versión para ordenadores como a versión para móbiles e tabletas pódense consultar de forma totalmente gratuita.

<http://www.helix.conacyt.gob.mx/>

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
30	<p>1</p> <p>1993 Falece a oncológa e investigadora clínica Mildred Vera Peters. Demostrou que unha tumorectomía e a radiación eran tan eficaces como a mastectomía para tratar o cancro de mama.</p>	<p>2</p> <p>1893 Nace a química orgánica Katō Sechi. Traballou no Instituto de Investigación Física e Química RIKEN en Tokyo e converteuse en pioneira na análise con espectroscopia.</p>	<p>3</p> <p>1951 Nace a xeóloga e exploradora espacial e mariña Kathryn Dwyer Sullivan. Foi a primeira astronauta en realizar unha actividade extravehicular e demostrou que o Challenger podía recargar en órbita.</p>	<p>4</p> <p>1951 Falece Henrietta Lacks. Sen o seu consentimento, recolléronse células do cancro uterino que padecía, o cal deu lugar á primeira liña de cultivo celular inmortal denominada HeLa.</p>	<p>5</p> <p>1871 Nace a especialista en agricultura Elizabeth Coleman White. Colaborou co botánico Frederick Vernon Coville para desenvolver e comercializar un arando cultivado.</p>	<p>6</p> <p>2022 Celébrase por primeira vez o Día Internacional da Xeodiversidade. O seu obxectivo é promover unha mellor comprensión dos procesos dinámicos da Terra.</p>
7	<p>8</p> <p>1872 Nace a xeóloga e paleontóloga Gertrude Lilian Elles. Xunto a Ethel Wood escribiu <i>Monograph of British Graptolites</i>, que foi durante moitos anos unha obra de referencia en paleontoloxía.</p>	<p>9</p> <p>1901 Nace a enxeñeira química Germaine Benoit. É coñecida especialmente pola súa contribución ao estudo das substancias simpaticomiméticas.</p>	<p>10</p> <p>1967 Entra en vigor o Tratado sobre o Espazo Ultraterrestre. Representa o marco xurídico básico do dereito internacional do espazo e foi ratificado por máis de 100 países.</p>	<p>11</p> <p>1854 Nace a xeóloga e paleontóloga Henriette Delamarre de Monchaux. Foi unha especialista en <i>foluns</i>, de grande interese xeolóxico e de utilidade como fertilizante agrícola para solos arxilosos ácidos.</p>	<p>12</p> <p>1964 A URSS pon en órbita terrestre o Vosjod 1, a primeira nave con tripulación de varias persoas e o primeiro voo sen traxes espaciais.</p>	<p>13</p> <p>2016 A científica Maria Isabel Andrade recibe o Premio Mundial de Alimentación. O seu traballo sobre variedades biofortificadas de batata contribúe á mellora da seguridade alimentaria en África.</p>
14	<p>15</p> <p>1859 Nace a médica Augusta Déjerine-Klumpke. Describiu unha parálise de raíces inferiores do plexo braquial, despois das descrições de lesións altas do plexo de Duchenne e Erb.</p>	<p>16</p> <p>1920 Nace a arqueóloga e antropóloga Alicia Dussán de Reichel. Foi pioneira no desenvolvemento das ciencias sociais e humanas en Colombia, así como nos estudos de xénero na rexión do Caribe.</p>	<p>17</p> <p>1771 Abre ao público o Real Gabinete de Historia Natural, actual Museo Nacional de Ciencias Naturais. Esta colección foi a primeira á que tivo acceso todo o mundo sen importar a súa condición social.</p>	<p>18</p> <p>2019 As biólogas Sandra Myrna Díaz e Joanne Chory reciben o premio Princesa de Asturias pola súa contribución ao coñecemento da bioloxía das plantas.</p>	<p>19</p> <p>1835 Nace a inventora Amanda T. Jones. Traballou na tecnoloxía aplicada á conservación de alimentos e é coñecida por idear un novo sistema de envasado alimentario ao baleiro, o método de Jones.</p>	<p>20</p> <p>1891 Nace o físico e premio Nobel James Chadwick. É mundialmente coñecido pola descuberta do neutrón, unha partícula subatómica sen carga neta.</p>

21

1906 Nace a nutricionista **Elsie Widdowson**. Investigou sobre desnutrición e, con Robert McCance, supervisou a adición de vitaminas aos alimentos e o racionamento en Reino Unido durante a II Guerra Mundial.

22

1905 Nace o enxeñeiro de radio **Karl Guthe Jansky**. Demostrou que a radiación recibida cunha lonxitude de onda de 14,6 metros non procedía do Sol, senón da constelación de Saxitario.

23

1920 Nace o meteorólogo **Tetsuya Fujita**. As súas investigacións revolucionaron o coñecemento que se tiña sobre tormentas eléctricas, tornados, furacáns e tifóns severos.

24

1836 O químico **János Irinyi** patenta os mistos silenciosos e non explosivos. O seu invento baseouse en mesturar o fósforo con dióxido de chumbo na cabeza destes.

25

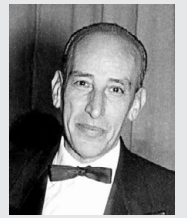
1971 Nace a enxeñeira industrial **Elena García Armada**. Creou o primeiro exoesqueleto biónico infantil, que permite que nenos con parálise poidan volver camiñar.

26

1994 O matemático **Andrew Wiles** anuncia a resolución do gran teorema de Fermat.

27

1904 Nace o cineasta e inventor **José Val del Omar**. Incorporou distintas innovacións técnicas a filmes como *Tríptico elemental de España*.

28

1897 Nace a médica **Marjory Warren**. É considerada a nai da medicina xerátrica moderna.

29

1791 Nace a botánica **Anne Kingsbury Wollstonecraft**. Estudou a flora de Cuba e, a mediados da década de 1820, creou un manuscrito ilustrado, *Especímenes de plantas y frutos de la isla de Cuba*.

30

1909 Nace o físico **Homi J. Bhabha**. Proxectou a utilización das abundantes reservas de torio da India, substituíndo as escasas reservas de uranio, para iniciar o programa de enerxía atómica.

31

1831 Nace o médico, neurólogo, fisiólogo e antropólogo **Paolo Mantegazza**. Illou a cocaína a partir da coca e investigou os seus efectos anestésicos en humanos.

1

2

3

El Diario del Jardín Botánico

El Diario del Jardín Botánico é unha publicación gratuita anual que nace en abril de 2008 co propósito de dar a coñecer, da forma máis completa e precisa posible, as novas xeradas nesta institución científica, sen perder de vista os seus máis de 250 anos de historia. *El Diario del Jardín Botánico* infórmanos sobre os proxectos de investigación e os descubrimentos que realizan as súas científicas e científicos; móstranos as coleccións que alberga este museo vivo, os tesouros do seu arquivo, a súa biblioteca ou o seu herbario; ofrece entrevistas en profundidade con investigadores para saber máis sobre o seu

traballo; divulga os múltiples recursos que esta institución científica dispón en Internet; resume a axenda de actividades científicas, de divulgación e culturais que se desenvolvan nas súas instalacións e recomenda os recantos do xardín de exhibición que locen máis fermosos en cada estación.

El Diario distribúese de balde desde o propio Botánico, outros centros de investigación do CSIC e institucións culturais e científicas nacionais e internacionais, e asemade tamén está dispoñible de forma dixital en acceso aberto.

<https://rjb.csic.es/el-rjb/el-diario-del-jardin-botanico/>

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
28	29	30	31	1 <p>1755 Ten lugar o Gran Terremoto de Lisboa. A busca dunha explicación científica reuniu un importante equipo de especialistas e sentou as bases da sismoloxía moderna.</p>	2 <p>1954 Nace o biólogo Pere Alberch. Dirixiu o Museo Nacional de Ciencias Naturais, reformou os departamentos de investigación, alentou a modernización das coleccións e fixo estimulantes exposicións.</p>	3 <p>1887 Nace a xeóloga Eileen Hendriks. Aínda que non puido acceder a unha categoría profesional acorde coa súa preparación, foi premiada polo seu traballo sobre a xeoloxía de Devon e Cornualles (Gran Bretaña).</p>
4 <p>1933 Nace o enxeñeiro eléctrico e premio nobel Charles Kuen Kao. Foi pioneiro no desenvolvemento e uso da fibra óptica en telecomunicacións.</p>	5 <p>1947 Nace a bióloga mariña e oceanógrafa Sallie W. Chisholm. Codescubridora do fitoplancto mariño máis abondoso, o <i>Prochlorococcus</i>, é experta en ecoloxía e evolución dos microbios oceánicos.</p>	6 <p>1886 Nace a astrónoma Ida Barney. É coñecida polos seus 22 volumes de medidas astrométricas de 150.000 estrelas.</p>	7 <p>2019 Falece a bioquímica Margarita Salas. Impulsou a bioloxía molecular en España e illou o enzima ADN polimerase a partir do fago phi 29, un descubrimento que permitiu amplificar o ADN.</p>	8 <p>1917 Nace a científica Kamal Ranadive. Estableceu o primeiro laboratorio de investigación de cultivos de tecidos da India e é coñecida polo seu traballo sobre a relación entre cancro e virus.</p>	9 <p>1850 Nace Ignacio Bolívar, un dos entomólogos máis brillantes da súa época. Como director do Museo Nacional de Ciencias Naturais, recuperou o esplendor que este tivera nos seus inicios.</p>	10 <p>1935 Nace o astrofísico teórico e cosmólogo Igor Nóvikov. Formulou o principio de autoconsistencia de Nóvikov para resolver os problemas dos paradoxos nas viaxes a través do tempo.</p>
11 <p>1930 Concédese a patente US1781541 a Albert Einstein e Leó Szilárd polo seu invento: o refrixerador Einstein. Durante anos, ambos os físicos traballaron para mellorar a tecnoloxía de refrixeración doméstica.</p>	12 <p>1926 Nace a bioquímica e nutricionista Taneko Suzuki. Foi experta en química de proteínas e no desenvolvemento de alimentos a partir de proteínas de peixe, como o concentrado <i>Marinbeef</i>.</p>	13 <p>1893 Nace a botánica e bibliotecaria Mary Ellinor Lucy Archer. Impulsou a introdución da clasificación decimal universal no CSIRO e foi pioneira no concepto de préstamos interbibliotecarios.</p>	14 <p>1962 Nace Fang Fang Kullander. Recoñecida polas súas contribucións á acuicultura na China e ao coñecemento das augas continentais de Myanmar. Fundou o proxecto sino-europeo ECOCARP.</p>	15 <p>1888 Nace a veterinaria Agnes Sjöberg. Considerárase a primeira europea, e probablemente a primeira muller no mundo, en defender o seu doutoramento en Veterinaria (sobre a secreción ocular dos cabalos).</p>	16 <p>1974 Desde o Radiotelescopio de Arecibo (Porto Rico), enviáse a Mensaxe de Arecibo cara ao espazo exterior. Inclúe datos sobre a situación do sistema solar, da Terra e do ser humano.</p>	17 <p>1935 Falece a médica Matilda Evans. Defendeu unha mellor atención médica ás persoas afroamericanas, en particular a nenos e nenos.</p>

18

1863 Nace o naturalista e oceanógrafo **Odón de Buen**. Entre as súas numerosas achegas, a que máis trascendeu é a creación do Instituto Español de Oceanografía en 1914.

19

1847 Nace o microbiólogo **Carl Friedländer**. Identificou a bacteria *Klebsiella pneumoniae*, causante de pneumonía. Esta bacteria é coñecida como bacilo de Friedländer.

20

1984 Fúndase o **Instituto SETI**, unha organización sen ánimo de lucro dedicada á procura de vida intelixente no Universo.

21

1871 Nace a médica **Clotilde-Camille Deflandre**. É coñecida por descubrir, xunto a Paul Carnot, a eritropoetina, a principal estimuladora natural de produción de glóbulos vermellos (eritrocitos).

22

1880 Nace a química **Pauline Ramart**. Os seus traballos sobre a relación entre o espectro da radiación ultravioleta e as reaccións químicas vinculadas á radioloxía.

23

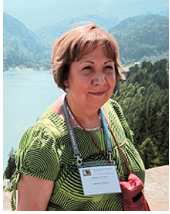
1927 O enxeñeiro químico **Erik Rotheim** patenta o primeiro bote de aerosol con válvula que podía conter e dispensar produtos e sistemas propulsores. Foi o precursor do pulverizador moderno.

24

1914 Nace a fisioterapeuta **Bessie Blount Griffin**. Ensinou novos xeitos de realizar tarefas cotiás a ex-soldados coas mans incapacitadas e inventou un sistema de alimentación para persoas amputadas.

25

1937 Nace a estatística **Martha Bilotti-Aliaga**. Desenvolveu innovadores métodos para a ensinanza da estatística, despertando o espírito crítico e o razoamento entre o seu estudantado.

26

1907 Nace a botánica e limnóloga **Ruth M. Patrick**. Foi pioneira en utilizar as diatomeas para diagnosticar o estado de saúde dos ecosistemas de auga doce.

27

2021 O **carballo** (*Quercus robur* L.) do Bosque do Banquete de Conxo gaña o concurso Árbore do Ano en España 2022. Con máis de 250 anos, foi defendido por Rosalía de Castro nunha denuncia ecolóxica pioneira.

28

1924 Nace a enxeñeira agrónoma **Johanna Döbereiner**. Estudou a fixación biolóxica de nitróxeno, axudando a diminuír a dependencia do fertilizante nitróxeno nos cultivos de soja no Brasil.

29

1849 Nace o enxeñeiro **John Fleming**. Inventou o díodo de baleiro, un fito que é considerado como o inicio da electrónica.

30

1950 Solicítase a patente dun método para a **produción de lácteos con baixo contido en lactosa**. Está baseado na dixestión enzimática da lactosa presente no leite.

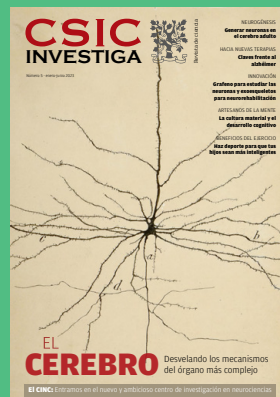
1

CSIC Investiga

A revista *CSIC Investiga* xorde en 2020 co obxectivo de divulgar a actividade deste organismo ao redor dun tema concreto de investigación. A covid-19 foi a protagonista do primeiro número, para en edicións sucesivas abordar temas como o cancro, a transición enerxética, os retos da sociedade dixital ou as claves e funcionamento da estrutura biolóxica máis complexa: o cerebro humano. Outro dos números monográficos centrouse en divulgar as investigacións realizadas

dentro do CSIC no marco de Horizonte 2020, o maior programa de investigación e innovación na Unión Europea.

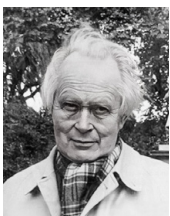
Todos os números da revista pódense consultar e descargar en Digital.CSIC, o repositorio científico multidisciplinar de acceso aberto que contén os documentos dixitais cos resultados do labor investigador realizado en centros e institutos do CSIC.

<https://digital.csic.es/handle/10261/229367>

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
25	26	27	28	29	30	1 <p>1934 Falece a investigadora Fanny Hesse. Incorporou o ágar como solidificante nos medios de cultivo para o crecemento de microorganismos no laboratorio.</p>
2 <p>1913 No Museo Nacional de Ciencias Naturais inaugúrase a exhibición de Dippi, unha réplica do esqueleto dun diplodoco de 27 m que contribuíu a popularizar a paleontoloxía en España.</p>	3 <p>1910 O químico e inventor Georges Claude presentou a súa lámpada de neon no Salón do Automóbil de París: exhibiu dous tubos de neon encarnado, de 12 metros de lonxitude cada un.</p>	4 <p>1899 Nace a xeóloga Ethel Currie. Investigou no campo da paleontoloxía, estudando fósiles de ourizos de mar e goniátidos (unha orde extinta que evolucionou a partir dos nautiloides).</p>	5 <p>1624 Falece o botánico e médico Caspar Bauhin. Introduciu a nomenclatura binominal na clasificación dos organismos. A válvula ileocecal é coñecida como válvula de Bauhin na súa honra.</p>	6 <p>1883 Nace a ornitóloga e etóloga Margaret Morse Nice. É coñecida pola súa investigación sobre os gorrións e é autora de <i>Estudios sobre la historia vital del gorrión cantor</i>.</p>	7 <p>1924 Nace a matemática Mary Ellen Rudin. É coñecida polas súas construcións e contraexemplos a conxecturas célebres; a máis coñecida delas é o espazo de Dowker.</p>	8 <p>1919 Nace a matemática Julia Robinson. Estudou ecuacións diofánticas e teoría da decidibilidade; contribuíu á demostración do teorema de Matiyasevich sobre a irresolubidade do décimo problema de Hilbert.</p>
9 <p>1906 Nace a informática Grace Murray Hopper. Pioneira no mundo das ciencias da computación, foi a primeira programadora en utilizar o ordenador Mark I.</p>	10 <p>1897 Nace a oceanógrafa Carmen Aldecoa. En 1918 foi a primeira científica que contratou o Instituto Español de Oceanografía. Tras deixar o posto por unha enfermidade, dedicou a súa vida á docencia.</p>	11 <p>1909 Nace a física nuclear Toshiko Yuasa. En 1954 publicou un artigo alertando sobre os perigos das probas da bomba de hidróxeno no atol de Bikini.</p>	12 <p>1918 Nace o científico Oleg Gazenko. Participou no programa soviético de animais no espazo, onde seleccionou e adestrou a cadela Laika, o primeiro animal en orbitar a Terra.</p>	13 <p>1867 Nace o físico e inventor Kristian Birkeland. Investigou a aurora boreal e inventou un sistema industrial para fixar o nitróxeno do aire e usalo para a produción de fertilizantes.</p>	14 <p>2000 Complétase a secuencia do xenoma da primeira planta, <i>Arabidopsis thaliana</i>, especie que se estableceu como modelo de investigación.</p>	15 <p>1612 O astrónomo alemán Simon Marius fai a primeira observación da galaxia de Andrómeda, describindoa como «similar á chama dunha vela vista a través dun corno».</p>

16

1905 Nace o enxeñeiro, inventor e poeta **Piet Hein**. Deseñou novos xogos, como o Cubo Soma (un crebacabezas mecánico) ou Hex (un xogo abstracto con profundas bases matemáticas).

17

1913 Nace a informática **Mary Kenneth Keller**. Foi codesenvolvedora da linguaxe de programación BASIC e cofundadora da Asociación para o Uso de Ordenadores en Educación (ASCUE).

18

1852 Nace o enxeñeiro **Leonardo Torres Quevedo**. Inventou o xadrecista, o primeiro computador mecánico capaz de xogar ao xadrez, e mais o teléfono para controlar enxeños mediante ondas de radio.

19

1945 Nace a física **Claudine Hermann**. Especialista en física do estado sólido, traballou a nivel institucional para mellorar a situación das mulleres en ciencia en xeral e en física en particular.

20

1919 Segundo o calendario xuliano, nace o profesor de bioquímica e escritor **Isaac Asimov**. Publicou coñecidas obras de divulgación científica e ciencia ficción, como a *Saga da Fundación* ou *Eu, Robot*.

21

1898 Marie e Pierre Curie descubren o **radio**. Após retirar o uranio dunha mostra de uraninita, observaron que esta aínda era radioactiva pola presenza de radio, un novo elemento químico.

22

2015 A Asemblea Xeral das Nacións Unidas aproba crear un día internacional anual para recoñecer o rol crítico das mulleres e as nenas na ciencia e a tecnoloxía: o **11 de febreiro**.

23

1857 Nace a química **Helen Abbott Michael**. É coñecida como a fundadora da fitoquímica, ao investigar a relación entre a composición química das plantas e o seu crecemento.

24

1906 O enxeñeiro canadense **Reginald Fessenden** fai a primeira transmisión de radio que incorporaba música. O propio Reginald tocou a panxoliña "O Holy Night" co violín.

25

1883 Nace a química e estatística **Frances Wood**. Comezou traballando sobre a polimerización e a fermentación da uva, modificando despois os seus intereses cara á estatística médica.

26

2004 Ocorre o **terremoto de Sumatra-Andamán** (Indonesia), un dos máis importantes xamais rexistrados (9,3 Mw ou magnitude de momento). Seguiuille un devastador tsunami con máis de 280.000 mortes.

27

1924 Nace a programadora **Betty Jean Jennings Bartik**. Foi unha das programadoras orixinais da computadora ENIAC.

28

1890 Nace a bióloga **Berthe Kolochine-Erber**. Foi unha recoñecida especialista en leptospirose, unha doenza zoonótica producida pola bacteria *Leptospira interrogans*.

29

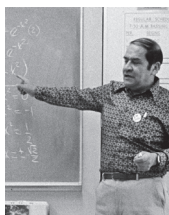
1899 Nace a astrónoma **Vera Fedorovna Gaze**. Estudou nebulosas de emisión e planetas menores.

30

1924 O astrónomo **Edwin Hubble** anuncia a **existencia doutras galaxias** distintas á Vía Láctea. Nas súas observacións usou o telescopio Hooker (de 2,54 m), o máis potente do mundo naquela época.

31

1930 Nace o profesor de matemáticas **Jaime Escalante**. Conseguiu que estudantes de orixe humilde destacasen polos seus coñecementos nesta materia. A película *Stand and Deliver* contou a súa historia.

iDescubre

iDescubre é a revista dixital dedicada á divulgación científica andaluza da Fundación Descubre, entidade privada sen ánimo de lucro que integra como padroeiros os 24 principais centros de investigación e divulgación de Andalucía.

Nacida en decembro de 2015, a revista achega a ciencia a todos os públicos e comparte, de maneira rigorosa pero próxima, o coñecemento que nace do traballo da comunidade científica andaluza.

Así, convértese nun punto de encontro entre investigadores, divulgadores e comunicadores coa sociedade. Ademais, perfílase como un escaparate dos avances científicos, con seccións que abordan temas en profundidade xunto con outros destinados a enfatizar a ciencia do día a día. Todo contado do xeito máis accesible por profesionais da ciencia e a comunicación científica, para garantir así tanto o rigor como a comprensión dos contidos.

<https://idescubre.fundaciondescubre.es/revista/>

The screenshot shows the website interface for 'iDescubre'. At the top, there's a navigation bar with 'iDESCUBRE REVISTA' and links for 'PRESENTACIÓN', 'EDITORIAL', 'SUSCRIBETE', and 'COLABORA'. Below this, there are several article teasers. One features 'LEGUMEBRES' with a date of '15 JUN 2023' and a sub-headline 'Legumbres: las proteínas del futuro'. Another features '¿QUERES SER EL PRIMERO EN ENTERARTE DE TODO?' with a date of '10 FEB 2023'. A third features '¿HAY ALGO QUE QUIERAS APORTAR A LA REVISTA?' with a date of '10 DEC 2022'. The website layout is clean and modern, with a focus on scientific content.

CALENDARIO 2025

XANEIRO

L	M	X	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

FEBREIRO

L	M	X	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28		

MARZO

L	M	X	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

ABRIL

L	M	X	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

MAIO

L	M	X	J	V	S	D
		1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

XUÑO

L	M	X	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

XULLO

L	M	X	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

AGOSTO

L	M	X	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

SETEMBRO

L	M	X	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

OUTUBRO

L	M	X	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

NOVEMBRO

L	M	X	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

DECEMBRO

L	M	X	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

A realización deste calendario foi posible grazas ao

Coa colaboración de:

Centros del CSIC: Instituto Geológico y Minero de España, Instituto de Recursos Naturales y Agrobiología de Salamanca, Centro de Biología Molecular Severo Ochoa, Instituto Español de Oceanografía, Instituto Nacional de Investigación y Tecnología Agraria y Alimentaria, Museo Nacional de Ciencias Naturales, Centro de Estudios Avanzados de Blanes, Instituto de Investigación en Inteligencia Artificial, Centro Nacional de Microelectrónica, Instituto de Ciencias del Mar.

Discapacitados, Mujeres con Ciencia, Comisión Mujeres y Geología - Sociedad Geológica de España, Asociación Española para el Avance de la Ciencia, Círculo Escéptico, Universitat de les Illes Balears, PRISMA Asociación para la Diversidad Afectivo-Sexual y de Género en Ciencia, Tecnología e Innovación, Universida Autónoma de Madrid, Europa Laica, Canaima, Universitat Autònoma de Barcelona, Civiciencia, Fundación Odón de Buen, Asociatia Secular-Umanistă din România.

Un agradecemento especial á Agencia SINC por ser unha excelente fonte de información.
A todas as persoas que participaron na recompilación, a revisión e a tradución das efemérides, moitas grazas!

Atopa a **GUÍA DIDÁCTICA** con ideas para o traballo na aula en:

<https://eventociencia.es/calendario-cientifico-escolar/>